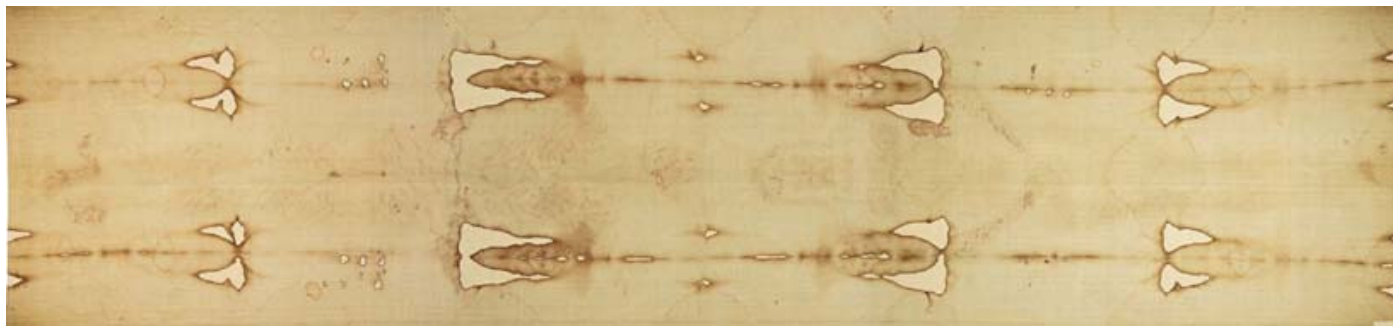

De Lijkwade neemt ons mee op weg naar de Heer

Op mijn 15de las ik voor het eerst over de Lijkwade van Turijn. In het populaire (jongens)blad *Kijk*. Hoewel er thuis niets aan wat voor geloof ook werd gedaan, boeide dit onderwerp me meteen. Later was er een soort expositie in Gouden Handen, 's Heerenbergh, aan de andere kant van het land. Met de trein ernaar toe. Iemand daar gaf me titels van boeken en daarmee begon mijn kleine Lijkwade bibliotheek.

Planken vol

Over de Lijkwade is inmiddels heel veel geschreven. Een Amerikaans website www.shroud.com geeft een lijst met een paar duizend titels! Daar is mijn eigen plankje van ongeveer 130 titels niets bij. Hoewel. Veel boeken vertellen hetzelfde en er zit ook veel 'rommel' bij, zoals *Het Teken*, dat nu de etalages vult. Al met al, de Lijkwade van Turijn is een uniek fenomeen.

De lijkwade is een lang wit linnen doek (4.40 bij 1.10). Ooit is die gebruikt om iemand in te begraven. Toen de doek later werd opengevouwen, waren de bloedsporen en de

afdrukken van het lichaam zichtbaar. Vanaf de jaren zeventig in de vorige eeuw is er een serieus wetenschappelijk onderzoek gaande naar de herkomst van deze doek. Dat heeft al heel veel gegevens opgeleverd. Het bloed is echt bloed, type AB. De afdruk is vanuit het dode lichaam ontstaan.

De man was ongeveer 1.80 lang, woog ongeveer 85 kilo en was tussen de 30 en 40 jaar oud, van Joodse herkomst. In het weefsel zitten plantenpollen die afkomstig zijn uit Frankrijk, Turkije en Israël.

Bij de voeten en knieën vond men sporen

van een vrij zeldzame soort aragonietgruis, die ook in de straten van Jeruzalem voorkomt.

**De Lijkwade van Turijn
een uniek fenomeen**

Weefwijze en naaiwijze zijn typerend voor een Joodse herkomst uit de eerste eeuw. Eeuwen lang werd de doek bewaard in Edessa, het huidige Sanliurfa in Turkije. Al in de zesde eeuw werden daar naschilderingen gemaakt van de afdruk van het gezicht als iconen van Jezus. Uit 944 stamt een ooggetuigenverslag hoe deze doek als een relikwie plechtig Constantinopel werd binnengedragen. Die stad werd in 1204 geplunderd door westerse kruisvaarders. Zij brachten de schatten naar Frankrijk, waaronder de lijkwade. Deze verschijnt in een Frans dorpje Lirey en is later in Chambéry.

Daar werd de doek geschonden door vuur en water bij een brand in 1532.

Sinds 1578 is de lijkwade in Turijn. Deze lijst met feiten kan nog aangevuld worden. Die alle bij elkaar maken het hoogstwaarschijnlijk dat we inderdaad hier de grafdoek voor ons zien, die van Jezus is geweest.

Sleutel tot de deur van de Kerk

Voor de middelbare school schreef ik een scriptie over de Lijkwade. Wat de docenten nooit was gelukt, gebeurde nu wel: ik las Franse, Duitse en Engelse boeken... over la Linceul, das Grabtuch, the Shroud.

En ik ging schrijven met de schrijvers en kwam zo voor het eerst in contact met

katholieken, met priesters, met gelovige mensen. Zonder dat zij het wisten, werd ik binnengeleid in een voor mij volkomen onbekende wereld van de Katholieke Kerk. Met alle facetten van dien! Want in 1988 werd er een Vlaams Nederlands Lijkwadegenootschap opgericht. Als erg jong studentje hoorde ik daar bij, tussen allerlei wat oudere heren, één dame en één pater! Wat ik hier tegenkwam, was hoe de Lijkwade emoties oproept en onherroepelijk verbonden is met hoe we over Jezus (en vaak ook de Kerk) denken.

De Lijkwade voert ons naar het hart van de Kerk

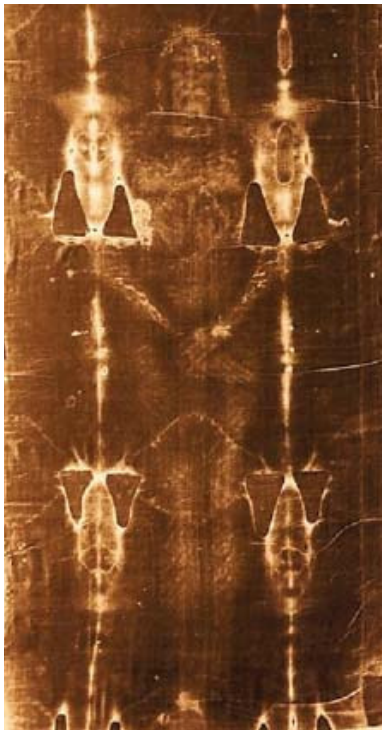
Gaandeweg die jaren is de Lijkwade een soort sleutel voor me geweest om veel te ontdek-

ken over de Heer en zijn Kerk. Bijvoorbeeld de betekenis van de Menswording en de Sacramenten, de waarde van afbeeldingen, beelden en iconen. Het lijden van Jezus is zo realistisch af te lezen van de Lijkwade (nog gruwelijker dan Gibsons Passion), en de heiligen leren hoe dit onmetelijke lijden openbaring is van Jezus' onmetelijke liefde (Franciscus, Catharina, Thérèse, Pater Pio, Marthe Robin, Paus Johannes Paulus II...). De Lijkwade nam me mee naar het hart van de Kerk en dat is waarschijnlijk ook de zending van deze grafdoek. Als deze echt van Jezus is, dan heeft de Heer deze niet zonder bedoeling (zending) achtergelaten. De Lijkwade maakt het kerygma in één oogopslag zichtbaar: Jezus, waarlijk God

en waarlijk mens, gekruisigd, gestorven en verrezen (want we zien een lege lijkwade!). Daarbij maakt de afbeelding ook 'zichtbaar' wat de H. Mis tegenwoordig stelt; de witte altaardwaal op de altaren verwijst naar de grafdoek van de Heer. Zo heeft 'de Lijkwade' dus een belangrijk aandeel gehad in mijn toetreden tot de Katholieke Kerk.

Wat het oog niet ziet!

In 1898 werden de eerste foto's gemaakt en de fotograaf Secondo Pia ontdekte dat de negatieven een prachtig beeld gaven. Dat lag voor de hand: als afdruk is de afbeelding zelf een negatief. Het negatief van het ne-

gatief haalt iets van het oorspronkelijk lichaam naar voren. Juist de negatief-afdrukken maken de afbeelding veel harmonieuzer, zeker die van het gezicht (zie de foto's). In de zeventiger jaren ontdekte wetenschappers, dat de afbeelding ook 3-D eigenschappen heeft. Bovendien zagen ze dat de afdruk aan de uiterste oppervlakte zit. Deze is dus beslist niet geschilderd, ingebrand of door zweet ontstaan.

De Lijkwade, nog altijd omgeven door veel raadsels

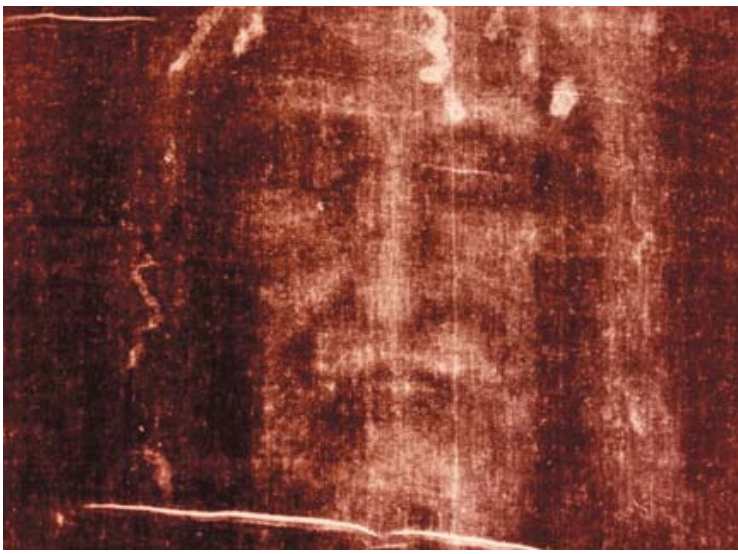
Een kortstondige energie-overdracht verklaart de afbeelding nog het beste. Niemand heeft iets dergelijks nog kunnen namaken dat beantwoordt aan alle eigenaardige eigenschappen van deze afbeelding.

Bovendien missen de afbeelding en de bloedsporen elke aanwijzing wat er met het lichaam gebeurd is. Was het lichaam vergaan, dan was ook het linnen vergaan. Was het lichaam uit de doek weggehaald, dat zou dat te zien moeten zijn in vervormingen bij de bloedsporen. Geen van beiden is gebeurd. Wat dan wel?

De lijkwade is dus echt een mysterieus fenomeen. Menig wetenschapper en 'hobbyist' komt er niet meer van los, wanneer hij eenmaal weet welke raadsels nog om beantwoording vragen.

Icoon van het Lijden

De Katholieke Kerk spoort het wetenschappelijk onderzoek aan en werkt er aan mee. Zolang dit geen definitief oordeel kan geven, zal de Kerk ook geen definitief woord spreken. Buiten dit wetenschappelijk circuit circuleren allerlei hypothesen: Leonardo Da Vinci is de maker, de afbeelding bewijst dat Jezus niet echt dood was of recentelijk de lijkwade is de "verrezen Heer" (*Het Teken*).

Het Gelaat

Jezus' gelaat op de lijkwade is sereen en vredig. Van dit gelaat gaat een stille troost uit, dat de dood en het kwaad niet het laatste woord zullen hebben. De afbeelding van de opengevouwen lijkwade wil niet zozeer bewijzen, maar vooral verwijzen naar Jezus die het Leven en de Verrijzenis is. Daarom zijn er ontelbaren over de wereld, die telkens weer opzien naar dit gelaat en deze afbeelding. Bij de Lijkwade past het woord van Jezus uit de Openbaringen (1,18): "Ik was dood, maar zie Ik leef."

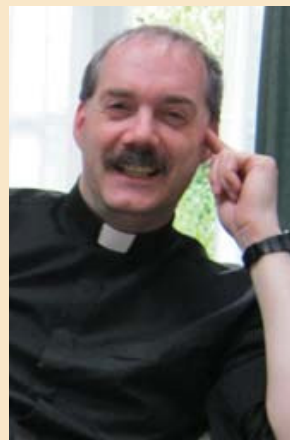
J. Smith, pr

Een expositie over de Lijkwade met veel uitleg, voorwerpen en een replica op ware grootte is in de Sint Jan Kathedraal, Den Bosch te zien, t/m 31 augustus, elke dag 13.00 – 17.00 uur.

Tegenover het serieuze onderzoek houden deze geen van allen stand. Evenmin de C-14 meting uit 1988, die de oorsprong dateerde in de middeleeuwen. Deze slecht voorbereide meting werd uitgevoerd op een te sterk vervuild stukje van de lijkwade en is daarmee onbetrouwbaar gebleken.

Artsen waren als eersten overtuigd van de echtheid gezien de sporen van het lijden. De 'geselingswonden' over het hele lichaam zijn uitermate realistisch. De doornenkroon blijkt een doornenkap geweest te zijn over het hele hoofd heen. En het is pas op basis van deze afbeelding dat we weten hoe gruwelijk de dood aan een kruis is. Het gaat niet om een stil hangen tot de dood er op volgt. Het lichaam van de gekruisigde wordt door wrede stuiptrekkingen op en neer bewogen in een constante strijd tegen ondragelijke pijnen in armen, borst en benen. De zijdewonde laat de golf van 'bloed en water' (Johannes 19,34) na zoveel eeuwen nog zien.

Over de auteur

Jeroen Smith pr, pastoor in Leiden, medecoördinator Katholiek Alpha Centrum en medespiritueel Sint Bonifatius Instituut van de Tiltenberg. Daarnaast betrokken bij de Stem van Pater Pio, de Nederlandse Karl Leisnerafdeling van de IKLK en de expositie van de Lijkwade in de Sint Jan van Den Bosch.